

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง วิถีชีวิตไทยที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น
วิชาดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครูผู้สอน

ครูอัฐพล ปรีชามานพวงศ์

วิถีชีวิตของคนไทย

การประกอบอาชีพ

วิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาค ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในสมัยอดีตคนไทยใช้แรงงานคน และ แรงงานสัตว์ในการทำงาน ดังนั้นชาวบ้านจึงต้องพึ่งพาอาศัยกันเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สังคมของคนไทย จึงเป็นสังคมที่มีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การขอแรงเพื่อนบ้านมาช่วยกันทำงานโดยไม่ต้องมี ค่าจ้าง แต่มีการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนแรงงานกัน ซึ่งเรียกว่าลงแขก การเอาแรงเอามือ หลังจากทำงานมาเหน็ดเหนื่อยจะมีการละเล่นและการร้องเพลง เพื่อผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย ซึ่งทำให้เกิดเพลงพื้นบ้านในแต่ละภาค

คติความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และศาสนา

คนไทยในแต่ละภาคส่วนใหญ่มักมีความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผีและเทวดาโดยเชื่อกันว่าสถานที่ทุกที่จะมีผีหรือเทวดาปกป้อมรักษาอยู่ที่นั่น ความเชื่อเหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณี และ พิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีเลี้ยงผีปู่ผีย่า พิธีเลี้ยงพระแม่โพสพ เป็นต้น ในแต่ละท้องถิ่นมีการประกอบพิธีแตกต่างกันออกไป การประกอบพิธีส่วนใหญ่ก็มักจะมีการขับร้อง และการเล่นดนตรีประกอบด้วย จึงทำให้เกิดการสร้างสรรคดีนตรีและบทเพลงพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น

ดนตรีและเพลงพื้นบ้าน

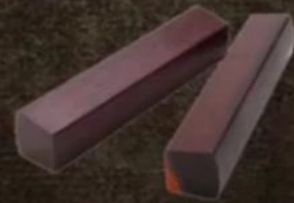
ดนตรีพื้นบ้านภาคกลาง

เป็นดนตรีที่มีการถ่ายทอดชีวิตความเป็นอยู่และกิจกรรมของคนภาคกลาง รวมถึงกิจกรรมที่บ่งบอกถึงอุปนิสัยรักความสนุกสนานของคนภาคกลาง เครื่องดนตรีที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทกลอง เช่น กลองยาว กรับ ระนาด เป็นต้น

กลองยาว

กรับ

ระนาด

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ภาคกลางเป็นภาคที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนภาคกลาง
จึงมักเกี่ยวข้องกับภารเกษตร
ทำให้เกิดเพลงพื้นบ้านขึ้นเมื่อเวลาทำงาน
เพลงที่นิยมร้อง ได้แก่

เพลงเกี่ยวข้าว

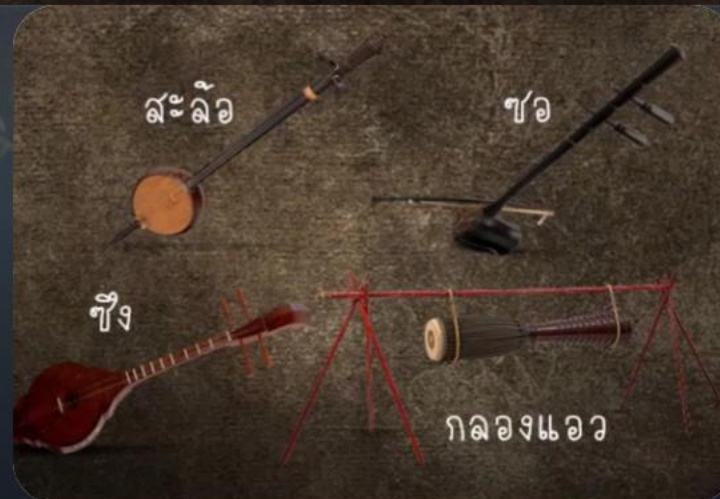
เพลงเกี่ยวข้าว

เอ๋อ เออ เอ้อ เออ เอ็ง เอย เอ้ เอ้ เอ้

ดนตรีพื้นบ้านภาคเหนือ

มีทั้งการบรรเลงแบบเดี่ยวและแบบรวมวง
รวมถึงการขับร้องโดยไม่ใช้ดนตรีประกอบ
เมื่อฟังดนตรีของภาคเหนือจะรู้สึกถึงความนุ่มนวล อ่อนหวาน
สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมและวิถีความเป็นอยู่ของชาวเหนือ
ที่มีชีวิตเรียบง่าย อยู่กับธรรมชาติ
เครื่องดนตรีที่ใช้ได้แก่ สะล้อ ซอ ซึง และกลองแฉวง เป็นต้น

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เป็นเพลงที่ให้ความรู้สึกนุ่มนวล อ่อนหวาน
แสดงให้เห็นถึงความเปี่ยมอยู่ที่เรียบง่ายและมีความสุข
บางครั้งอาจบรรยายถึงบรรยากาศธรรมชาติของท้องถิ่นนั้นด้วย
เพลงที่นิยมร้องเล่นกัน ได้แก่

เพลงมอญ เพลงขลุ่ย เพลงขลุ่ย

เพลงจ้อยซอ

สรุป

วิถีชีวิตของไทยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม และดนตรีกับเสียงเพลงก็เป็นส่วนประกอบของวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมายาวนานหลายยุคสมัย ซึ่งวิถีชีวิตที่เรียบง่ายบวกกับเสียงดนตรีที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์ จึงเป็นที่มาของเพลงพื้นบ้านอีกมากมาย

จบการเรียนรู้การสอน
ในเรื่องวิถีชีวิตไทยที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น

